

Nr 25

Utlåtande i anledning av väckta motioner om införande av kontroll å hörapparater.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 337 i första kammaren av herr *Lindahl* samt nr 600 i andra kammaren av herr *Nilsson* i Lönsboda.

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att kontroll införes å hörapparater».

Beträffande de skäl som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 600.

Över motionerna har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande av *medicinalstyrelsen*, som i sin tur inhämtat yttrande av *hörselvårdsnämnden*. Utskottet har därjämte berett *Svenska landstingsförbundet* samt *Hörselfrämjandet* tillfälle att yttra sig.

1955 års riksdagsbeslut rörande hörselvårdens organisation jämte förarbetena därtill.

I enlighet med Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 september 1947 tillkallade dåvarande chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg, den 18 oktober 1947 särskilda sakkunniga att verkställa utredning rörande de hörselskadades problem och därmed sammanhängande frågor.

Enligt *direktiven* för utredningen (yttrande till statsrådsprotokollet den 26 september 1947 av statsrådet Mossberg) ankom det på de sakkunniga, vilka antog namnet kommittén för dövhetens bekämpande att, bl. a., pröva behovet och lämpligheten av att inrätta en central statlig institution med uppgift bl. a. att tjäna såsom rådgivnings-, kontroll- och samordningsorgan på dövhetens område. — Ett särskilt spörsmål, som kommittén borde utreda, vore frågan om statsunderstöd och statskontroll vid anskaffande av ljudförstärkningsapparater åt hörselsvaga. Kommittén borde därvid överväga, huruvida icke kvalitets- och effektiviseringskontroll borde införas beträffande de i den allmänna marknaden saluförda ljudförstärkningsapparaterna. Apparaterna vore enligt statsrådet i

allmänhet dyra och hade i vissa fall visat sig vara av underhållig kvalitet. Med hänsyn till de höga priser som dessa ur socialmedicinsk synpunkt mycket värdefulla hjälpmedel betingade syntes det, anfördes vidare i direktiven, även angeläget att undersöka, huruvida ej försäljningen av desamma helt borde läggas under statlig kontroll, såvida icke garantier mot oskälig prissättning kunde ernås på annat sätt.

Kommittén framlade i maj 1954 ett *betänkande med utredning och förslag rörande hörselvården* (SOU 1954:14). Kommittén underströk med skärpa behovet av en effektivt hörselvårdande verksamhet. Genomförandet av en sådan verksamhet för landet i dess helhet förutsatte enligt kommittén ett ingripande från samhällets sida såväl med hänsyn till verksamhetens organiserande som dess finansiering. Organisatoriskt fann kommittén behov av dels en ledande och samordnande central institution dels ett nät av lokala hörcentraler.

Den *centrala institutionen* föreslogs organiserad på två med varandra intimt samarbetande enheter, den ena avseende forskning och den andra avseende undersökning och behandling.

I fråga om den *lokala hörselvården* fann kommittén det naturligt, att denna anslöts till den befintliga sjukvårdsorganisationen, och föreslog i enlighet härmed, att hörcentraler upprättades vid öronavdelningarna vid landstingens och städernas sjukvårdsanstalter.

Beträffande hörapparaterna lämnade kommittén en utförlig redogörelse för inom och utom landet förekommande apparattyper, kvalitets- och effektivitetsförhållanden, prissättning, service och reparationsförhållanden m. m. Redogörelsen utmynnade i förslag — i syfte att vinna en sanering av *hörapparatmarknaden* och kontroll över kvalitets- och effektivitetsförhållanden vad avser hörapparater — att en statlig hörselvårdsnämnd tillsattes med uppgift bl. a. att fastställa de hörapparatyper, för vilka bidrag av statsmedel borde utgå, samt att avgiva förslag beträffande storleken av de statliga bidragen till hörapparat och dess drift. Kommittén föreslog vidare, att sådana bidrag måtte utan behovsprövning utgå till varje svensk medborgare, som på grund av allvarlig hörselnedsättning vore i behov därav. Genom inköp för förmedling till hörcentralerna av stora partier hörapparater under medverkan av Svenska landstingsförbundet och Landstingens inköpscentral räknade kommittén med en avsevärd sänkning av hörapparatpriserna.

I fråga om *kvalitets- och effektivitetsförhållanden* anförde kommittén bl. a.:

De flesta hörapparater, som numera saluföres i vårt land, är av god kvalitet. Tidigare förekom emellertid i icke ringa utsträckning försäljning även av sämre och mindervärdiga typer. I vissa fall tillämpades — och tillämpas än i dag — försäljningsmetoder, som ur de hörselskadades synpunkt måste betecknas såsom högst otillfredsställande. Åtgärder i syfte

att sanera marknaden har vidtagits. Av särskild betydelse har den verksamhet för utprovning och förmedling av apparater varit, som föreningen Hörselfrämjandet utfört genom sina fasta apparatsamlingar och resande utprovare. Förmedlingen har endast avsett goda apparater försålda av tillförlitliga firmor.

Beträffande *prissättningen* anförde kommittén bl. a. följande.

Utvecklingen vad rör priserna på hörapparater under den tid dessa försåls i vårt land måste med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen i vårt land samt den internationella prissättningen på hörapparater i stort sett sägas ha varit tillfredsställande. Trots att den tekniska utvecklingen medfört, att marknaden i fortlöpande följt tillförts allt bättre modeller, såväl vad gäller den akustiska kvaliteten som det mekaniska utförandet, har priserna successivt kunnat nedbringas.

Också i fråga om *apparatförmedlingen* till de hörselskadade framlade kommittén förslag. Dessa innebar i korthet följande.

— — — hörcentraler upprättas dels på samtliga öronavdelningar vid landstingens sjukhus, dels på öronavdelning vid ett eller flera av sjukhusen i städerna utanför landstingen. Öronläkaren leder den hörselvårdande verksamheten och har vid sin sida en eller flera hörselvårdsassistenter samt i vissa fall därjämte särskild kurator och utbildad audiometris.

Lanstingens inköpscentral förser hörcentralerna med erforderligt lager av sina hörapparater, batterier och delar. Avräkning mellan inköpscentralen och landstingen respektive städerna sker i vanlig affärsmässig ordning. Allt efter behov sker påfyllning av hörcentralens lager från inköpscentralen.

Då en hörselskadad person efter vederbörlig öron- och hörselundersökning konstaterats i behov av hörapparat, hänvisas han till hörselvårdsassistenten. I samråd mellan öronläkaren och hörselvårdsassistenten sker bedömning av vilken apparattyp som i det individuella fallet bör komma i fråga. Inom ramen för därvid fastställt behov av förstärkning får den hörselskadade därefter prova ett mindre antal apparater och göra sitt val mellan dem. Den sålunda utvalda apparaten utlämnas på prov under viss tid, sedan rådgivning skett om det rätta bruket av den. Om apparaten visar sig lämplig — vilket i regel torde komma att bli fallet — görs köpet upp, varvid beviljat statsbidrag avräknas från apparatpriset. Även detta sista moment ombesörjes av hörselvårdsassistenten.

I fråga om *batteridistributionen* ansåg kommittén sig med hänsyn till rådande förhållanden inte böra föreslå några särskilda åtgärder. Inte heller beträffande *service* och *reparation* av hörapparater fann kommittén skäl föreslå några åtgärder. Kommittén anförde i sammanhanget, närmast beträffande större reparationer, att kommittén ej hade sig bekant, att några allvarliga erinringar riktats mot det sätt varpå dessa ombesörjdes.

Förslag om hörselvårdens organisation m. m., byggt på det kommittéförslag för vilket ovan redogjorts, framlades av Kungl. Maj:t i *propositionen nr 96* till 1955 års riksdag.

I propositionen anslöt sig *föredragande departementschefen, statsrådet Hedlund*, i likhet med i ärendet hörda myndigheter i huvudsak till kommitténs förslag om den lokala hörselvårdens organisation. Landsting och städer utanför landsting hade redan tagit sig an en icke ringa del av hörselvården. Att utbyggnaden av hörcentraler i landstingens regi dittills skett i ganska begränsad omfattning torde enligt departementschefen främst ha bottnat i ovisshet om statsmakternas inställning till organisationens utformning samt var ansvaret på olika plan för hörselvården skulle ligga. En förutsättning för en mera planmässigt utbyggd hörselvård torde enligt departementschefen därför vara, att statsmakterna toge ställning till hur hörselvården lämpligen borde organiseras och vem som skulle ha ansvaret för densamma. I likhet med kommittén förordade departementschefen, att jämväl den öppna hörselvården anslötes till den befintliga landstingskommunala sjukvårdsorganisationen. Departementschefen utgick från att ett dylikt ställningstagande från statsmakternas sida i förening med en väsentligt utvidgad statsbidragsgivning till anskaffande av hörapparater skulle medverka till att hörcentraler upprättades inom samtliga sjukvårdsområden inom en snar framtid.

Om departementschefen sålunda ansåg sig kunna godtaga kommitténs förslag i avseende på den lokala hörselvården, var departementschefen däremot icke beredd att förorda tillskapandet av en central institution av den karaktär och omfattning, som kommittén föreslagit. De uppgifter, som skulle åvila den centrala institutionen, ansåg departementschefen kunna fullgöras av det vid karolinska sjukhuset belägna audiologiska laboratoriet samt övriga centra för undervisning och forskning inom otologi vid de medicinska lärosätena.

Propositionen behandlades av *statsutskottet* i dess utlåtande nr 104 år 1955. Utskottet hemställde att riksdagen måtte godkänna de i propositionen angivna riktlinjerna för hörselvårdens framtida organisation.

Riksdagen beslöt i överensstämmelse härmed.

Beträffande innebörden av 1955 års beslut i hörselvårdsfrågan må, utöver vad som framgår av vad ovan återgivits, här anmärkas följande. Genom beslutet vidgades kretsen av hörselskadade, som kan erhålla statsbidrag till hörapparat, till att omfatta även barn under 16 år samt ungdomar och åldringar. Bidrag utgår utan behovsprövning med hela anskaffningskostnaden till barn samt med $\frac{2}{3}$ av apparatkostnaden, dock högst 100 kronor, till övriga kategorier under förutsättning att vederbörandes till statlig inkomstskatt taxerade inkomst enligt nästföregående års taxering icke överstiger, för ensamstående person 5 500 kronor och för makar tillsammans 8 000 kronor samt att vederbörande ej påförts statlig förmögenhetsskatt. Statsbidrag utgår endast för hörapparat av typ, som godkänts av medicinalstyrelsen, och under villkor att apparaten inköpts hos

hörcentral och utprovats genom sådan hos landstingskommun eller stad, som ej tillhör landstingskommun, eller hos Hörselfrämjandet anställd befattningshavare, som i enlighet med av medicinalstyrelsen utfärdade föreskrifter erhållit för ändamålet erforderlig utbildning.

Vid medicinalstyrelsens sida skall vidare enligt 1955 års beslut finnas ett rådgivande organ, benämnt hörselvårdsnämnden, vilket ledamöter på förslag av medicinalstyrelsen på viss tid förordnas av Kungl. Maj:t. Hörselvårdsnämnden åligger, bl. a., att följa utvecklingen på hörselvårdens område samt att till medicinalstyrelsen avgiva förslag i hörselvårdsfrågor, särskilt vad angår apparattyper, för vilka statsbidrag må utgå.

Motionerna

I motionerna beröres till en början de vid fjolårets riksdag fattade besluten rörande hörselvårdens organisation, bl. a. angående inrättande av s. k. hörcentraler, och framhålles att den som anlitar en sådan central får garanti för att han erhåller en fullvärdig vara. Detta vore, uttalas vidare i motionerna, däremot inte fallet med flera av de apparater som försålles genom kringresande försäljare, ofta föregångna av braskande reklam. Utprovnigen av dessa apparater skedde också ofta utan betryggande kontroll och förundersökningar av den hörselskadades hörselnedsättning. Priset vore också orimligt högt. Hemlåning på prov medgaves i regel icke, varför köparen ofta tvingades att med mycket kort betänketid taga ställning till inköpsfrågan. Undertecknat köpeavtal vore bindande, oavsett om apparaten senare visade sig lämplig eller ej. Ett icke ringa antal köpare av sådana apparater ansåge sig lurade. Många gånger finge köparen också felaktigt den uppfattningen att han kunde erhålla statsbidrag till apparaten. Och många gånger vore det äldre, obemedlade personer som råkade illa ut.

För att motverka dessa förhållanden borde enligt motionärerna lagstiftningen ändras därhän, att viss kontroll över samtliga hörapparater som säljes i landet infördes. En dylik kontroll kunde handhas av statens hörselvårdsnämnd. Godkänd apparat borde förses med fastställt märke, liksom alla godkända elektriska artiklar skall vara S-märkta. Ett godkännande av apparat borde innebära, att leverantören/tillverkaren förbunde sig att lämna vederhäftiga informationer angående apparatens handhavande och funktion samt att svara för en tillfredsställande service med avseende på reparationer och reservdelar till skäliga priser.

Remissyttranden

Hörselvårdsnämnden förklarar i sitt till medicinalstyrelsen avgivna yttrande, att den är väl medveten om förekomsten av i motionerna påtalade

missförhållanden och att den anser det erforderligt, att en förbättring i dessa avseenden kommer till stånd. Ehuru nämnden sålunda anser syftet med motionerna befogat, är nämnden emellertid icke övertygad om att önskat resultat kan nås lagstiftningsvägen.

Enligt hörselvårdsnämndens mening kommer viss sanering på hörapparatmarknaden att erhållas genom att medicinalstyrelsen enligt gällande bestämmelser angående statsbidrag till anskaffande av hörapparater, m. m. skall godkänna de apparattyper, för vilka statsbidrag må utgå, samt genom den prövning av olika hörapparater, som dessförinnan skall ske genom hörselvårdsnämnden, som har att avgiva förslag i ämnet till medicinalstyrelsen. I avvaktan på utarbetandet av normer för nämndens bedömning har, förklarar nämnden, definitivt sådant förslag ännu icke avgivits. Med hänsyn härtill har, anför nämnden vidare, någon erfarenhet ännu icke vunnits angående de verkningar nyssnämnda omständigheter kan komma att få på den försäljning av hörapparater, som sker utom hörcentralerna. Med anledning härav syntes ställning därför icke nu kunna tagas till behovet av särskilda åtgärder för avhjälpande av de påtalade missförhållandena.

Under återopande av vad sålunda anförts anser sig hörselvårdsnämnden icke för närvarande kunna tillstyrka, att kontroll införes beträffande samtliga hörapparater.

Medicinalstyrelsen ansluter sig i sitt yttrande till vad hörselvårdsnämnden anført. Härutöver tillägger medicinalstyrelsen, att allteftersom hörcentraler inrättas i ökad utsträckning och de hörselskadade erhåller kännedom härom, kommer allt fler att vända sig till dessa centraler vid inköp av hörapparater. Styrelsen framhåller vidare, att införandet av kontroll å samtliga hörapparater i enlighet med motionärernas förslag icke i och för sig innebär en tillräcklig garanti för att den hörselskadade erhåller lämplig apparat, då — även i fråga om en fullvärdig apparat — en förutsättning härför är, att inköpet föregås av en noggrann utprovning.

Under återopande av vad sålunda anförts anser sig medicinalstyrelsen icke kunna tillstyrka bifall till det i motionerna framlagda förslaget om införande av kontroll å hörapparater.

Svenska landstingsförbundets styrelse framhåller i avgivet yttrande, med uttalande av sin uppskattning av motionernas i och för sig lofvärda syfte, att i motionerna föreslagna kontrollåtgärder synes vara av så vittgående art, att de icke kan sägas stå i rimlig proportion till det behov av kontroll som till äventyrs må vara för handen. Styrelsen finner den föreslagna kontrollen desto mindre angelägen, som statsbidrag icke utgår för apparattyper, vilka ej godkänts av hörselvårdsnämnden. Härigenom kan dessa enligt styrelsen ej i längden konkurrera med de godkända apparatyperna och försvinner följaktligen snart nog ur marknaden.

Till utveckling av sina synpunkter anför styrelsen:

Genom föredrag, tidnings- och tidskriftsartiklar samt på andra sätt lämnas allmänheten — icke minst genom landstingens försorg — sakkunnig upplysning om hörselnedsättningarna, deras verkningar och möjligheterna till förebyggande och botande därav. Som en följd härav har det börjat ingå i allmänhetens medvetande att hörcentralen är den institution, dit man vid hörselskador bör vända sig. Samtliga landsting ha numera inrättat eller komma inom den närmaste framtiden att inrätta sådana centraler, där av hörselvårdsnämnden godkända apparattyper utprovas. Det hör därför numera till undantagen — och lär i framtiden bli än ovanligare — att en hörselskadad icke söker sakkunnig hjälp för utprovande av hörapparat. I vart fall torde det vara ytterst sällsynt, att sådan underlåtenhet beror på bristande kännedom om landstingens hörselvårdande verksamhet eller på svårigheter att få kontakt med dennas utövare.

Hörselfrämjandet — som hänvisar till att organisationen under en lång följd av år sysslat med utprovning av hörapparater och därunder förvärvat en ingående kännedom även rörande förhållandena på hörapparatmarknaden — förklarar sig helt dela den till grund för motionerna liggande uppfattningen i fråga om önskvärdheten att åstadkomma största möjliga sanering på hörapparatmarknaden samt anför i fråga om förhållandena på denna marknad:

Även om enligt Hörselfrämjandets mening en stor del — kanske den största — av de firmor, som bedriva försäljning av hörapparater, lojalt söka att fylla de anspråk, som rimligen kunna ställas på en dylik rörelse, så finnes likväl ett antal firmor, om vilka detta måste sägas icke vara fallet. Särskilt gäller detta firmor, vilka bedriva sin försäljning genom kringresande ombud, som varken besitta erforderlig personlig utbildning eller förfoga över nödvändig apparatutrustning för ändamålet utan huvudsakligen ledas av det privatekonomiska intresset. Hörselfrämjandet har en mycket rikhaltig samling exempel på fall, där berättigade klagomål — ofta från människor i små och bekymmersamma omständigheter — framställts över behandlingen från en säljande hörapparatfirmas sida.

Beträffande sin egen verksamhet och de principer, som varit ledande för främjandets egen försäljning av hörapparater, anför Hörselfrämjandet:

Vid de apparatutprovningar, som verkstälts hos Hörselfrämjandet och för vilka föreningen har till sitt förfogande en förstklassig apparatutrustning och speciellt utbildad och diplomerad personal, har fastställts vilken apparattyp, som för vederbörande klient visat sig vara den ändamålsenligaste. Då Hörselfrämjandet ej självt bedrivit försäljning av hörapparater, har klienten därefter hänvisats inköpa den för honom utprovade apparaten hos den firma, som i sin rörelse för just denna apparattyp. Hörselfrämjandet har i denna sin verksamhet låtit sig ledas av huvudsakligen följande två principer. Dels har Hörselfrämjandet aldrig till sina klienter rekommenderat till inköp andra apparater än sådana, vilka enligt protokoll från Kungl. Tekniska Högskolans institution för telegrafi—telefoni blivit där undersökta. Dels har hänvisning till inköp av utprovad apparat endast givits till sådan hörapparatfirma, som i sina försäljningsvillkor tillämpat regeln, att apparat utlämnas på prov utan köptvång under en tid av minst tio dagar.

De av Hörselfrämjandet sålunda tillämpade principerna torde, anføres i yttrandet, otvivelaktigt ha bidragit till hörapparatmarknadens höjande och hade även antagits till tillämpning vid de i och med innevarande års ingång tillkomna hörcentralerna vid landstings och större städers sjukhus. Till principerna hade även under hand frivilligt anslutit sig de privata hörapparatfirmor, vilka varit mera angelägna om sitt anseende och haft en starkare känsla gentemot sitt klientel, och dessa torde utgöra större delen av de inom branschen arbetande företagen. De till principerna icke anslutna företagen utgjorde emellertid enligt Hörselfrämjandets mening alltjämt en fara för den hörselskadade allmänheten och för hörapparatmarknadens sunda utveckling.

Varje försök att få en förbättring av förhållandena till stånd vore därför enligt Hörselfrämjandet att hälsa med glädje och det förefölle Hörselfrämjandet som om den av motionärerna föreslagna kontrollen av hörapparater härvid vore ett steg i rätt riktning. De ifrågasatta kontrollåtgärderna borde anförtros åt hörselvårdsnämnden. Hörselfrämjandet funne det för sin del riktigt att apparater, som blivit av hörselvårdsnämnden godkända, även försåges med ett fastställt märke. Huruvida kontrollen borde utsträckas så långt, att ett allmänt förbud infördes emot försäljning av andra hörapparater än sådana, som blivit av hörselvårdsnämnden godkända, vore ett spörsmål, vars avgörande i positiv riktning Hörselfrämjandet visserligen skulle i och för sig hälsa med tillfredsställelse, men som dock ur vidare synpunkt sett torde medföra konsekvenser, till vilka Hörselfrämjandet icke ansåge sig kunna taga ställning. Till motionärernas förslag skulle emellertid Hörselfrämjandet vilja göra det tillägget, att hörselvårdsnämndens godkännande av apparat borde innebära, ej blott att vederbörande leverantör förbunde sig att lämna vederhäftiga informationer angående densamma och att svara för en tillfredsställande service beträffande reparationer och reservdelar, utan även att han iklätt sig förpliktelsen att i sin försäljningsrörelse tillämpa den för de hörselskadade så utomordentligt viktiga regeln om en provtid på minst tio dagar utan köptvång.

Utskottet

Under de senaste åren har uppmärksamheten i olika sammanhang rikats på de hörseldefektas problem. Den kroniska hörselnedsättningen medför svårigheter, vilka ökar ju starkare hörselnedsättningen är. Fortskridande dövhet påverkar sålunda på ett varaktigt sätt individens förvärvsmöjligheter. Den döve utestänges därjämte i högre eller lägre grad från normal social gemenskap. Hans svårigheter att nå språklig kontakt med medmänniskorna misstolkas ofta och uppfattas såsom intellektuell underlägsenhet. Den bristande förståelsen för lytet föranleder icke sällan, att den döve undviker umgänge med andra. Den härigenom skärpta isole-

ringen kan bilda underlag för psykiska depressionstillstånd. För samhället medför givetvis förekomsten av ifrågavarande defekt, att produktionslivet understundom undandrages arbetskraft, eller i vart fall att vederbörandes arbetsförmåga nedsättes.

I syfte att åstadkomma en förbättrad hörselvård beslöt riksdagen i fjol, att en omfattande utbyggnad skulle ske genom landstingens försorg av särskilda hörcentraler. Samtidigt vidgades rätten till statsbidrag för inköp av hörapparat väsentligt. Statsbidrag utgår sålunda icke blott såsom förut till den som är i behov av hörapparat för sitt arbete utan också till barn och åldringar. Såsom förutsättning för erhållande av statsbidrag gäller bl. a., att hörapparat skall vara av godkänd typ och inköpas genom hörcentral.

I remissyttranden till utskottet över förevarande motioner vitsordas, att vissa missförhållanden alltjämt förekommer på hörapparatmarknaden. Dessa missförhållanden hör givetvis så långt möjligt undanröjas. I motionerna yrkas i sådant syfte vissa lagstiftningsåtgärder, som går ut på att en omfattande kontroll skall genomföras även beträffande hörapparater som tillhandahålles av enskilda säljare.

De missförhållanden som förekommer synes emellertid mindre yttra sig i att undermåliga apparater skulle tillhandahållas. Såvitt framgår av den utredning, som verkstälts av kommittén för dövhetens bekämpande, synes ej heller föreligga behov av ingripande i fråga om priser, service etc. Missförhållandena synes i stället främst hänga samman med utprovningen av rätt apparattyp. Om hörapparater försäljes av kringresande försäljare utan erforderlig kompetens i fråga om utprovningen, löper den hörselskadade givetvis risk att få en för honom mindre lämplig apparat. Vidare kan han komma att köpa en dyr apparat, fastän en billigare apparat för honom skulle ha medfört lika god verkan.

I detta sammanhang vill utskottet framhålla den vikt utskottet fäster vid att särskilt äldre personer, innan slutligt köp träffas, beredes tillräckligt lång tid att vänja sig vid en apparat för att därigenom få bättre möjligheter att bedöma dess verkan. Den provtid om 10 dagar som nu i stor utsträckning tillämpas, bl. a. vid hörcentralerna, synes utskottet i en del fall böra utsträckas.

Den utbyggnad av hörcentraler, som nu pågår i enlighet med de vid fjolårets riksdag fattade besluten om hörselvårdens organisation, synes utskottet vara av avgörande betydelse i kampen för såväl att allt fler hörselskadade skall komma i åtnjutande av hörselvård som för att utprovning skall ske på tillfredsställande sätt. Av särskild betydelse, såvitt gäller att bekämpa förekommande missförhållanden, torde vidare vara, att även äldre personer nu kan få statsbidrag och att sådant utgår endast för godkänd apparattyp och om inköp göres vid hörcentral. Härigenom torde också, såsom Svenska landstingsförbundets styrelse framhållit i sitt

remissyttrande, de ej godkända apparattyperna i längden ej kunna konkurrera med de godkända, och de torde följaktligen komma att försvinna ur marknaden.

Av vad landstingsförbundets styrelse anfört framgår, att viss upplysningsverksamhet i fråga om hörcentralerna förekommer genom landstingens försorg. Det vore enligt utskottets mening tacknämligt, om landstingen kunde ytterligare intensifiera denna upplysningsverksamhet. En fullständig sanering av hörapparatmarknaden förutsätter ju nämligen, att det blir allmänt känt bland de hörselskadade, att de i sitt eget intresse bör vända sig till hörcentralerna.

Med hänsyn främst till den utbyggnad som nu pågår av hörcentralerna och deras verksamhet synes det utskottet, som om några lagstiftningsåtgärder i de av motionärerna angivna avseendena icke bör vidtagas.

På grund av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,
att förevarande motioner, I: 337 och II: 600, icke måtte
föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 april 1956

På andra lagutskottets vägnar:

ELSA JOHANSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Nils Elowsson, Axel E. Svensson, Sunne, fru Carlqvist, herrar Huss, Mannerskantz*, Grönkvist och Alvar Andersson;

från andra kammaren: fru Johansson i Norrköping, herrar Jacobsson i Tobo, Nilsson i Göteborg*, fru Västberg, herrar Hagård, Lundberg*, Carlsson i Bakeröd och fröken Höjer.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.